

ЕКСТАЗИ – НЕКИ АСПЕКТИ ЗЛОУПОТРЕБЕ И СУЗБИЈАЊА

Божидар ОТАШЕВИЋ

Министарство унутрашњих послова Републике Србије

Апстракт: Чињеница је да злоупотреба синтетичких дрога, у првом реду екстазија, постаје све заступљенија, а истраживања указују да ће управо ове дроге бити доминантне у времену које долази. Оне се производе у тајним лабораторијама које могу бити скривене на најразличитијим местима и објектима, а сам процес производње је немогућ без примене одређених хемијских супстанци познатих као прекурсори. Продужена употреба екстазија код конзумента доводи до трајног оштећења мозга, изразито јаке психичке зависности, хаотичних промена у понашању, хроничне депресије и, коначно, бројних проблема у приватном и социјалном животу.

Кључне речи: екстази, тајне лабораторије, прекурсори, синтетичке дроге.

Увод

Злоупотреба дрога у Републици Србији поприма епидемијске размере. Многа истраживања показују да је интересовање младих за психоактивне супстанце у сталном порасту. Десетине нових картона који се свакодневно отварају у Заводу за болести зависности у Београду, довољно говоре о проблему наркоманије у Србији. Ако се овоме дода податак да је велики проценат зависника који се у њему лече старости између 14-те и 22-ге године живота, те да се активно лече три до четири године, још и више постаје јасно да је стање алармантно. Међутим, до правих и поузданих података о броју зависника у нашој земљи немогуће је доћи, с обзиром да се велики број наркомана и не пријављује на лечење,

па тиме и не региструје, због чега је “тамна бројка” у овој области веома велика.

Понуда на тржишту дрога прати потражњу која је енормна, па се самим тим отвара довољно простора за нове облике синтетичких дрога, које као новитети привлаче велики број уживалаца, нарочито младих. Нове дроге типа *крек*, *екстази*, *фетанил*, *кетамин* и сл., постале су велики проблем нашег друштва, неспремног да предузме адекватне мере на плану превенције, лечења и рехабилитације. Креатори, односно дизајнери ових дрога, углавном су лица фармацеутске и хемијске струке, која без осећања кривице, а руковођени искључиво похлепним мотивима “згртања” новца на животној трагедији зависника и њихових породица, на нарко-тржиште перманентно лансирају нове и нове дроге. То се чини на начин што се хемијски састав познатих дрога незнатно мења, чиме настају нове психоактивне супстанце, а све у циљу заобилажења законске регулативе. У тајним лабораторијама, хемијским поступцима произведен је низ нових “дизајнер дрога”, које су по дејству аналогне хероину, кокаину, амфетамину и сл.

Дуго смо били у заблуди да су синтетичке дроге продукт “Западног света”, и да им као таквима нема места у нашој земљи. Међутим, пракса многих институција које се срећу са наркоманијом и проблемима везаним за њу, говори да је задњих година број уживалаца ових супстанци код нас у сталном порасту. Крај 20-тог и почетак 21-вог века се у смислу злоупотребе наркотика слободно може назвати “ером синтетичких дрога”. Некада готово ритуална узимања психоделичних дрога, попут пушења хашиша, сада су замењена једноставним конзумирањем пилула, у свакој прилици и на сваком месту. Начин уношења дроге у организам свео се на просто стављање таблете на језик. Екстази, фетанил, кентамин и друге синтетичке дроге, постали су симболи нове генерације наркомана, чији је главни мото да “нема добре журке без ексера (жарг. екстази)”.

Екстази - МДМА (метилен-диокси-мета-амфетамин)

Екстази, односно хемијски *метилен-диокси-мета-амфетамин*, откривен је 1914. године у немачкој компанији “Мерк”, као средство за смањење апетита, мада, супротно многим популарним гласинама, у те сврхе никада није ни коришћен. Први пут се МДМА у јавности појављује у САД-у 1965 године, када га је биохемичар Александар Шулгин препоручио

у терапеутске сврхе. Занимљиво је да је Шулгин имао дозволу да тестира психоделичне дроге, али је тврдио да МДМА нема психоделичне, већ пријатне, ослобађајуће ефекте. Попут Тимоти Лирија и ЛСД-а, који је промовисао “Мескалин генерацију”, Шулгин је својеврсни “гуру” екстази генерације, са објављеним бестселером о својим искуствима у конзумирању ове дроге. Екстази је ретко кориштен све до 70-их година, када су га психијатри почели примењивати као помоћ у психотерапији, верујући да може послужити младим пацијентима да слободније искажу своја осећања. Тада је кориштен у легалне сврхе и био познат врло малом броју људи психијатријске струке. Средином 80-их екстази је експлодирао на сцени ноћних клубова у Европи и САД-у, те је због тога 1985 године, као илегална супстанца, стављен на листу са другим психоделицима, уз наглашену забринутост због његове немедицинске употребе.

На нарко-тржишту Европе, екстази таблете су се први пут појавиле у Холандији и Белгији, које се и данас сматрају највећим илегалним произвођачима ове дроге. У почетку је кориштен на рејв и техно журкама, где су се служила “паметна пића”, чија је сврха била да спрече губитак течности изазван екстазијем и вишечасовним непрекидним играњем. Последњих година организоване криминалне групе су се фокусирали на производњу синтетичких дрога, пре свих екстазија. Само у Великој Британији данас има око пет милиона корисника синтетичких дрога, а тај број је у сталном порасту. Нарко-тржиште цвета, троше се велике количине ових таблета, зарада је енормна. Због технолошког напретка, производња и дистрибуција екстазија је далеко једноставнија и јефтинија од других, нарочито природних дрога, што утиче и на цену на илегалном тржишту. Синтетичке дроге уопште лаке су за кријумчарење, а довитљиви криминалци их најчешће шверцују преко границе друмским и железничким саобраћајем у облику разних медикамената, не изазивајући већу пажњу полиције и цариника.

На уличном тржишту екстази се продаје у дозама од 100-150 милиграма, у виду таблета које се гутају и које могу бити најразличитијих облика, величина и боја, са утиснутим ознакама (срце, playboy, versaci и сл.). Познат је по жаргонским, уличним именима као “ексер”, “зека”, “делфин”, “мицубиши”, “слон”, “анђео” итд. Ови називи варирају, у зависности од времена, простора и произвођача. Само пре пар година његова цена на нашем нарко-тржишту је била око десет евра за таблету,

да би данас варирала између два и пет евра. Од уличних дилера се може купити на сваком месту, нажалост и у школским двориштима одакле се најчешће “регрутују” нови зависници.

Као илегална психоактивна супстанца, екстази је у свим земљама чланицама Уједињених нација категорисан у прву класу дрога, заједно са хероином. И само његово поседовање се често третира као кривично дело. У појединим земљама, попут Шведске, конзумент може бити ухапшен и када се присуство дроге детектује у крви (након што је узета). Поред марихуане, кокаина и хероина, екстази спада у најкоришћеније илегалне дроге данас.

Деловање екстазија на човеков организам

По свом хемијском саставу, екстази је сличан амфетамину и мескалину. Реч је о синтетичкој дроги која је аналог амфетамина, кратког је дејства, које почиње 20 до 40 минута од момента уношења дроге у организам. Врхунац дејства се достиже 60 до 90 минута по конзумирању, док се продужени ефекти мањег интензитета јављају и 2 до 5 сати након уношења. У организму трагови конзумирања остају свега до 48 сати, што га чини непогодним за детекцију на различите тестове. Иако се најчешће узима орално, може се уносити и шмркањем, интравенозно или пушити, мада су ово ређи и ризичнији начини конзумирања. Не изазива физичку зависност, али пријатна искуства подстичу поновно узимање (психичка зависност). Већина корисника је фасцинирана својим првим искуствима узимања екстазија, а касније, када стекну толеранцију, често повећавају дозу и на неколико таблета, тако да расте и ризик по здравље и живот конзумента. Екстази се брзо ресорбује, пролази крвно-моздану баријеру и делује на централни и периферни нервни систем. Реакције су индивидуалне, а токсични ефекти могу бити испољени и при врло малим дозама. Активна доза екстазија зависи од телесне тежине конзумента, индивидуалне осетљивости и предходних искустава са овом психоактивном супстанцом. Типични “удар” се постиже са 75 до 125 милиграма дроге. Први ефекти деловања су убрзан пулс, знојење дланова, руменило лица и сјај у очима. Зенице су проширене и делују тамније него иначе. Особа која је узела екстази постаје привидно јача и издржљивија, расположенија и има осећај непобедивости. За три сата конзумент потроши толико енергије колико би иначе потрошио за 70-так

сати, тако да се након престанка дејства особа осећа потпуно исцрпљено, депресивно и разорено.

Последице злоупотребе ове супстанце су на нивоу менталног функционисања, телесног здравља и поремећаја личности. Међу психичким симптомима доминирају страх, депресивност, слушне и видне халуцинације, али и психозе које су праћене паранојом и насилничким понашањем. Бројне су последице на соматском плану. Најчешћи поремећаји су запалење јетре, бубрега, кардиомиопатије, васкуларна крварења, као и конфузије епилептичког карактера. Дрога дјелује и на ендокрини систем, посебно на штитну жлезду и хормон раста. Забележени су случајеви застоја у расту код деце која су користила екстази или неке друге деривате амфетамина. Младе особе које “гутају” огромне количине ове дроге доспевају у стање физичке и психичке исцрпљености, а карактеристичан је и рапидни губитак мишићне масе. Могући су и смртни исходи, као последица интоксикације, посебно у случајевима када је дрога узета у комбинацији са алкохолом или неким лековима (нпр. лекови који смањују крвни притисак).

На вишечасовним журкама, због обилног знојења и губитка течности, може доћи до згрушавања крви са смртном последицом. Због тога неки амерички лекари саветују конзументе екстазија да пију доста течних напитака, како би надокнадили губитак телесне течности настао услед интензивног знојења.

Производња екстазија у тајним лабораторијама

Производња екстазија и других синтетичких дрога реализује се широм света, с обзиром на чињеницу да она није условљена географским факторима, за разлику од производње природних дрога. Ове делатности одвијају се у тајним лабораторијама организованих криминалних група, које плаћају незапослене хемичаре у справљању нових “супер дрога”. Међутим, нису ретки случајеви да непосредни произвођачи не поседују било какво хемијско или фармацеутско образовање, што конзументе још више излаже опасности. За организоване криминалне групе је небитно здравље “потрошача њихових производа”, они су окупирани проширењем тржишта и стицањем зараде, која је енорамна. О калитету робе воде рачуна у мери која је довољна како не би стекли лошу репутацију, која ипак није добра за успешан “бизнис”.

Последњих година је квалитет уличног екстазија нагло опао, посебно када је почела његова производња у тајним лабораторијама широм земаља источне Европе. Ретко која таблета ове дроге садржи 100% МДМА, већ су чести лажни састојци попут ефедрина, кофеина, аспирина, кентамина и сл. Велика потражња и неинформисаност уживалаца дала је могућност произвођачима да мешају различите легалне и илегалне супстанце како би уштедели, без обзира на ризик по уживаоца. Правило уличног наркотржишта је да се никада не зна шта се узима и какви ће бити ефекти. Некада то може бити само обичан аспирин, а некада и халуциногена дрога попут ЛСД-а или мескалина, што као последицу може имати нежељене ефекте на психу и тело уживаоца.

Илегалну производњу синтетичких дрога није посебно тешко организовати, јер се тајне лабораторије брзо инсталирају, а могу бити сакривене на најразличитијим местима и објектима. Најчешће се лоцирају ван насељених подручја, иако их има и у урбаним срединама, у оквиру стамбених зграда, приватних кућа и индустријских комплекса. У полицијским акцијама широм Европе тајне лабораторије су откриване у подрумима зграда, напуштеним колима, бродовима, приколицама, камп-кућама и многим другим местима.

Екстази, али и друге дроге, било оне природног или синтетичког порекла, не могу се произвести без одређених хемијских супстанци познатих као прекурсори. Прекурсори су претече или предходне супстанце – основне хемикалије, које се користе у широком дијапазону у фармацеутској и хемијској индустрији, али су и главни састојци за производњу синтетичких дрога. Са развојем хемијске индустрије, повећао се број супстанци које могу бити употребљене у производњи опојних дрога. Због тога су оне предмет регулативе многих међународних правних аката и конвенција. Конвенцијом УН против незаконитог промета опојних дрога и психоактивних супстанци, из 1988. године, успостављен је међународни надзор над употребом и прометом прекурсора. Њоме су издвојене 22 хемикалије које се најчешће користе и које су најпогодније за злоупотребу.

Списак хемикалија (прекурсора) које се најчешће користе за производњу дрога

Хемикалија	Могући коначни производи
1- фенил-2 пропанон (ВМК)	Метаамфетамин или амфетамин
3,4 метилendiоксифенил-2-пропанон (РМК)	МДА, МДЕ, МДМА
Антранилна киселина	Метаквалон
Ефедрин	Метафетамин и амфетамин
Ергометрин	ЛSD
Ерготамин	ЛSD
Фенилсирћетна киселина	Метафетамин, амфетамин
Изосафрол	МДА и МДМА
Лизергова киселина	ЛSD
N-ацетилантринилна киселина	Метаквалон
Пиперидин	PCP
Пиперонал	МДА, МДЕ и МДМА
Псеудоэфедрин	Метафетамин
Сафрол	МДА, МДЕ и МДМА
Анхидрид сирћетне киселине	Хероин
Калијум перманганта	Кокaин
Хлороводонична киселина	сви наркотици
Крећна киселина	Метафетамин и МДА
Ацетин	Кокaин и хероин
Етилетер	Сви наркотици
Метилетилкетон	Кокaин
Толуен	Сви наркотици, кокaин

Најчешћи индикатори који указују на присуство илегалних лабораторија за производњу дрога у одређеној средини су интензивни мириси хемикалија које служе за производњу синтетичких дрога. Неки од њих се могу описати као мириси сирћетне киселине, бензина, разређивача, ацетона, јода, амонијака, алкохола и многих других супстанци које се користе у њиховој производњи. Уобичајено, оне проузрокују иритацију носа, очију и грла. Индикатори који могу указивати на постојање лабораторија за илегалну производњу синтетичких дрога су и висока и неуједначена потрошња електричне енергије у различитим временским периодима, набавка лабораторијских посуда и хемикалија које се користе у производњи, присуство лица хемијско-технолошке, фармацеутске или медицинске струке у одређеним објектима у којима се не очекује њихово

присуство и сл. Значајни показатељи могу бити и пронађене празне кутије од таблета, као и извесне количине самих таблета у непосредној близини лабораторије, велики број филтера за кафу на којима се налазе остаци белог кристала, плинске боце као извори енергије, паковања за литијумске батерије, црвени фосфорни прах, заштитне рукавице, итд. Опрема која је неопходна за производњу екстазија су у уствари предмети за свакодневну употребу, попут ватросталног посуђа, флаша, тегли, епрувета, гумених рукавица, алуминијске фолије итд. Ова опрема се може наћи у апотекама, као и продавницама робе широке потрошње.

Откривање тајних лабораторија и обезбеђење доказа

Када полиција дође до оперативних сазнања о постојању тајне лабораторије, нужно је предузети мере на њеном откривању и демонтирању, како би се онемогућила даља производња наркотика, открила и лишила слободе лица која су учествовала у самом процесу илегалне прозводње. У случају проналаска илегалне лабараторије тактички је препоручљиво један период тајно осматрати објекат у коме је она лоцирана, и евидентирати сва лица која у њему бораве, на шта се даље надовезује њихово тајно осматрање и праћење. Тиме се може доћи до свих лица која се баве производњом и продајом синтетичких дрога, укључујући и саме организаторе ових делатности. Приликом уласка у лабараторију потребно је обезбедити објекат како би се спречило бекство присутних лица. Блокада објекта треба да буде неприметна, а то значи не спречавати лица у покушају уласка у лабораторију, а све у циљу тајности предузетих мера.

Само “лице места”, када су у питању тајне лабораторије за производњу синтетичких дрога, може бити веома ризично место, с обзиром да су на њему присутне разне хемикалије које су често отровне и запаљиве. Полицајци који нису обучени за откривање и демонтирање тајних лабораторија и који не носе заштитну опрему, не би требали да улазе у простор за који се сумња да у њему постоји оваква лабораторија. Разна испарења присутна у њима могу изазвати оштећења нерава, очију, коже и респираторног система. Неке хемикалије у реакцији са ваздухом или другим хемикалијама могу прузроковати пожаре или експлозије. У САД-у постоји специјална обука у трајању од неколико недеља на којој се обучавају полицајци за откривање и демонтирање тајних лабораторија

у којима се производе дроге. Ова обука обавезно садржи и повремени испитивања како би били сигурни да полицајци нису били изложени токсичном дејству. Жене полицајци су посебно изложене ризику, с обзиром да дејство хемикалија може имати штетан утицај на развој фетуса.

Након обезбеђења лица места заинтересоване грађане треба удаљити, акретање у контролисану зону свести на најмању могућу меру. Неопходно је онемогућити приступ медијима и обавезно контактирати ватрогасце, како би били спремни за брзо реаговање у случају експлозије или пожара. Приликом уласка у лабораторију потребно је обезбедити струјање ваздуха да би се смањио ризик од евентуалне експлозије. У зависности од конкретне ситуације, потребно је утврдити идентитет и извршити провере присутних лица, након чега следи детаљан претрес објекта и лица у њему, као и претрес стана и других просторија затечених лица. Поред дроге и пронађених хемикалија, потребно је одузети и комплетну пронађену документацију, белешке, нотесе, телефонске именике и сл., не занемарујући и чињеницу да се могу пронаћи и трагови папиларних линија. У поступку обезбеђења доказног материјала од изузетног значаја су материјални докази, с обзиром на то да су лични докази доста ретки и непоуздани. То је, пре свега, пронађена и заплена дрога, што се мора доказати одређеним вештачењем. Лица која се у евентуално покренутом кривичном поступку појављују као сведоци углавном су непоуздана и незаинтересована, односно плаше се и налазе у положају зависности од лица против којих је се води поступак.

Супстанце које се пронађу на лицу места нису обележене, а чести су случајеви умишљајног постављања отровних или експлозивних материја, тзв. “клопки” у циљу повређивања полицијских службеника. Полицајци који су обучени за демонтажу тајних лабораторија многе од тих замки могу открити прецизним визуелним прегледом, и пре самог контакта. Не би требало дирати никакве затворене кутије, канте, храну и пиће, зато што могу бити хемијски контаминирани, а приликом уласка не треба активирати електричну инсталацију да би се избегла могућност експлозије.

Сва затечена лица треба задржати у полицији и са њима обавити детаљан разговор на околности производње и илегалног промета пронађене дроге. У овом разговору веома је битно утврдити ко је

организатор производње, ко је власник лабораторије, која се дрога у лабораторији производила, на који начин се лабораторија снабдевала неопходним сировинама и хемикалијама, коме је дрога испоручивана, на који начин и по којој цени.

Неки примери откривања тајних лабораторија намењених производњи екстазија

Прве тајне лабораторије за производњу екстазија откривене су средином осамдесетих година у Немачкој, Холандији, Белгији, Данској и Луксембургу, а у новије време сличне лабораторије су откривене и код нас, као и у нашем окружењу.

Септембра 1997 године заједничка немачко-холандска истрага довела је до заплена 200.000 таблета екстазија и хапшења двојице немаца у близини Ахена. Исте године немачка полиција је открила и размонтирала три тајне лабораторије за производњу ове дроге. Њихове процене су тада биле да се највећа количина екстазија произведе у Холандији, одакле се илегалним нарко-каналима уноси у друге земље ЕУ. Изнет је податак да у Холандији постоје тајне лабораторије које могу произвести и до 100 000 таблета екстазија дневно.

Маја 1998 године полиција у Хагу је ухапсила шест особа и запленила 500.000 таблета екстазија, 250 килограма амфетамина и хемикалија које могу бити кориштене за производњу 2,5 милиона таблета екстазија. Сличне заплене су биле и у другим европским земљама - Ирске, Енглеској, Аустрији. У САД-у је у периоду од 1 октобра 1999 до 29 фебруара 2000 године заплењено 4 милиона таблета екстазија.

Појава екстазија и неких других синтетичких дрога на територији наше земље релативно је новијег датума. Веровало се да се ове дроге у нашу земљу убацују илегалним каналима из суседних земаља, пре свега из Бугарске. Ипак, овакве тврдње су се показале произвољним када су припадници МУП-а Републике Србије 2003 године у Новој Пазови открили прву тајну лабораторију за производњу синтетичких дрога, до тада највећу на Балкану. У тој полицијској акцији, која је трајала скоро годину дана, заплењено је око 2 милиона таблета екстазија и 20 тона амфетамин-сулфата, смесе за производњу екстазија у укупној вредности од око 10 милиона евра. Неке процене говоре да је ова добро организована криминална група од 2000 године, па до њеног откривања

и хапшења у марту 2003, произвела око 31.200.000 таблета екстазија, а да је могућа зарада од његове продаје износила око 50 милиона евра. Резултати ове полицијске акције, која је истовремено спроведена у 35 објеката који су били смештени не само у Новој Пазови, већ и у Старој Пазови, Шимановцима, Врчину и самом Београду, шокирала је ширу јавност, која није ни слутила да се управо у нашој земљи налази највећа лабораторија за производњу синтетичких дрога на Балкану. Сличне тајне лабораторије откривене су у скорије време и у другим земљама у транзицији, где је контрола набавке сировина које се могу злоупотребити за производњу синтетичких дрога много слабија него на западу. Логика је једноставна - због строге контроле рада фармацеутских кућа и промета супстанци које могу бити коришћене за производњу синтетичких дрога, тајне лабораторије се са запада пребацују у земље у транзицији.

Према подацима МУП-а Републике Србије, у 2003-ој години је у Лозници, током једне полицијске акције одузето 50.000 таблета екстазија. Исте године, у Београду је слична акција резултирала запленом 15.564 таблета ове дроге. У 2004-ој години на ГП Градина, у једној заплени одузето је 1.500 таблета екстазија, а у Београду је пронађено и 22.000 таблета амфетамина.

Претходно наведене, као и бројне друге активности полиције широм света, нису довеле до тога да се могућност набавке екстазија на улици смањи, а његова цена остала је стабилна. Европска унија је и даље највећи произвођач амфетамина и стимулатора типа екстазија. Производња је под контролом врло организованих криминалних група, које ову дрогу најчешће дистрибуирају друмским и железничким саобраћајем.

Важеће законодавство наше земље не предвиђа ефикасну контролу увоза супстанци које могу бити злоупотребљене у производњи синтетичких дрога. Нови нацрт закона намењеног супротстављању наркоманији, који би требало да уђе у скупштинску процедуру ових дана, врло прецизно регулише ову област и у том погледу је усклађен са законодавством Европске уније.

Уместо закључка

Синтетичке дроге су у последње време све присутније, како у свету тако и код нас, а стручњаци прогнозирају да ће управо те дроге, због ниске цене и лаке доступности, бити доминантне у XXI. веку. Производња,

дистрибуција и продаја синтетичких дрога представљају веома уносан посао и један од основних делова “машинерије организованог криминала”. Ако се овом дода чињеница да су први који пробају новитете са наркo-сцене управо млади, друштвена опасност је још већа. Због тога се наркоманија мора схватити као озбиљан друштвени проблем, како би се што хитније предузеле адекватне мере на плану њеног сузбијања.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Букелић, Ј. (1988), **Дрога мит или болест**. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства Београд.
2. Букелић, Ј. (1997), **Дрога у школској клупи**. Београд: Веларта.
3. Бошковић, М.(1998), **Криминалистика Методика I**. Београд: Полицијска Академија.
4. Вујовић, М. (1999), **Болести зависности код деце и омладине**. Нови Сад: ИПП Змај-Нови Сад.
5. Lee D. Gregory (2004), **Global Drug Enforcement**. London, New York, Washington, D.C. CRC PRESS.
6. Петровић, С.(2003), **Дрога и људско понашање**. Београд: Партенон.
7. Маринковић, Д. (2004), **Идентификација дрога у поступку доказивања њихове злоупотребе**, *Expertus forensic*, Подгорица, стр. 425-434.
8. Попара, В.(2004), **Дизајнер дроге на наркo сцени**. Безбедност, број 4, стр. 573-585.
9. <http://www.irie-people.com/search/search/.php>, доступан 12. јула 2005 године.
10. mirror.mup sr.gov.yu / domino/prventi.nsf/narkotici, доступан 10. октобра 2005.

ECSTASY – SOME ASPECTS OF ABUSE AND SUPPRESSION

(*Summary*)

Božidar OTAŠEVIĆ

Ministry of the Interior of the Republic of Serbia

Synthetic drugs have reached large-scale usage in the world, the same as in our country, primarily ecstasy. Most researches point to this drug as a dominant problem in 21st century. This drug is produced in clandestine laboratories, which belong to the organized criminal groups. Those laboratories can be set at different secret places. Production of synthetic drugs is inconceivable without some chemical substances called precursors. Daily use of this drug can cause brain damage, unusual psychic dependence, chaotic (disorganized) behaviour, chronic depression and lots of problems in private and social life.